

TERVEZŐ ÉS FŐVÁLLALKOZÓ KFT.
8000 Székesfehérvár, Malom u. 1.

Dr. Kerék János okl. mérnök, okl. gazdasági mérnök, vezető tervező
Mérnöki Kamara: VCs1-1, VCs2-1, VCs3-1, VR-1, VA-1, K2-2, K3a-2, K3b-2,
K3c-2/07-0092, építészeti szakértő: E-I.2d/07-0092 - FEK: A-E-2-07-0133/86

PUSZTAEGRES NAGYHÖRCSÖK

SÁRHATVAN

HELYI VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI TERVE

Székesfehérvár, 1998. december hó

B e v e z e t é s

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény végrehajtására kiadott 232/1996.(XII.26.) Korm. sz. rendelet (a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól) és az ezzel összhangban megjelent 10/1997(VII.17.)KHVM. sz. rendelet (az árvíz és belvízvédekezésről) értelmében a településeknek helyi vízkárelhárítási (védelmi) tervet kell készíteni.

A terv célja és feladata, hogy feltárja a települést érintő és veszélyeztető felszíni és felszín alatti vizek levonulásának előfordulásának helyét és irányait, a vízelvezetés létesítményeit, meghatározza az esetleges károk lehetőségeit, megelőzésének és elhárításának módját, ennek műszaki, személyi és anyagi feltételeit.

A tervben javaslatot adunk a szükségesnek ítélt, hiányzó létesítmények megépítésére, ezek tervezési és kivitelezési munkáit az anyagi lehetőségek függvényében a későbbiekben célszerű elvégezni.

A terv összeállításának elősegítésére és egységesítésére a Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság irányelveket adott ki, amelyben meghatározta annak tartalmi vázlatát és a szükséges mellékleteinek fajtáit.

A következőkben ennek a megkívánt tartalomnak megfelelően jellemezzük a település vízgyűjtőn belüli helyzetét, felszíni vízelvezető rendszerét olyan részletességgel, ami a település sajátosságaival és a terv céljaival összhangban van.

A terv összeállításakor alapvetően felhasználtuk az Önkormányzat vezetőjének és illetékeseinek korábbi tapasztalatait (veszélyeztetett helyek, vizek korábbi kártételei a településen, az eddigi védekezések és kárelhárítási munkák) és kapcsolatait a védekezés helyi személyi, anyagi és műszaki lehetőségeit illetően.

1. A település közigazgatási területének vízrajzi jellemzése

Sárbogárd város helyi vízkárelhárítási tervdokumentációjának ez a tárgyi része foglalkozik Pusztaegres, Örspuszta, Sárhatvan és Nagyhörcsök településrészekkel.

Az egész terület a Sárvíz (Nádor) csatorna vízgyűjtőrendszeréhez tartozik, ezen belül a tárgyi, felsorolt települések (városrészek) önálló vízgyűjtőterületekkel és csapadékvíz-elvezetési sajátosságokkal rendelkeznek.

A megbízó Városi Önkormányzat kívánságának megfelelően, a fenti településrészeket - mivel egy közigazgatási egységet képeznek - együtt tárgyaljuk.

1.1. A vízgyűjtőterületek leírása

Pusztaegres viszonylag kis kiterjedésű, dombvidéki jellegű rész-vízgyűjtőkhöz tartozik, a belterületen állandó vízfolyás nincs. A főgyűjtő árkon lefolyó időszakos csapadékvizek a 6306. sz. közút déli útárkaként a közcélu Ödöni árok 3+276 km. szelvényébe, annak jobboldalán torkollik.

A domborzat 162-123 mB. szintek között változik, 2 km. hossz-
szon. A vízgyűjtő családi házas beépítettségű, a völgyekben
utcák vezetnek, ezért a lefolyás intenzív.

A Kossuth és Petőfi utcák útárkaként építették ki a fő elve-
zető csatornákat, amelyek a 6306. sz. közút déli útárkában
egyesülve vezetik a vizeket az említett Ödöni árokba, ezen
keresztül tovább, a Sárvizi Malomcsatornába.

A belterület északkeleti vízgyűjtőjéről két utcán folyik
le a csapadékvíz a 6306. sz. út északi útárkába, ezen végig
az Ödöni árok út alatti áteresze felé. Mivel az északi útárok
ban nem minden útsatlakozásnál van áteresz, ezért az itteni
csapadékvizek az árokban és környékén elszikkadnak.

Örspuszta néhány épülete magaslaton, a 3606. és 3607. sz.
közutak keresztezésében épült, vízgyűjtő és felszíni vízelve-
zetés nem értelmezhető.

Sárhatvan a 3607. sz. közút mellett fekszik, a házak két
utcán épültek ki. A vízgyűjtő a településtől nyugatra, mint-
egy 1500 m hosszon nyúlik el, 142-112 mB. szintek között.
A vízgyűjtő a belterületnél 200 m sávban, közel vízszintes
terepbe vezet, ez, és a vízgyűjtő egész területének mezőgaz-
dasági művelése okozhatja, hogy számottevő koncentrált csapa-
dékvízösszefolyás a település belterületét nem éri.

Nagyhörcsök belterületi részei az Aszóvölgyi (Antali) árok
vízgyűjtőjére esnek. A domborzati viszonyok és az árokra
épült halastófüzér miatt a lakott részekhez számottevő víz-
gyűjtőterület nem tartozik.

Az északi, gazdasághoz tartozó utcák útárkaiban a víz lefolyik az Aszövőlgyi árokba, déli lakóutcája közel vízszintes, a felszíni víz a kertekben és az utca árkában elszikkad.

1.2. Ár- és belvízvédelmi öblözetekhez viszonyított elhelyezkedés

Tárgyi települések - Pusztaegres kivételével - a Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartásában szereplő 04.2.05. sz. Cece-Ősi belvízvédelmi szakasz határán fekszenek. A szakasz határát, amely azonos a 6307. sz. közút nyomvonalával, a 20. sz. helyszínrajzon jelöltük.

Örspusztá, Sárhatvan és Nagyhörcsök közöttől keletre fekvő néhány épülete és kertje elméletileg a belvízvédelmi öblözet területéhez tartozik, domborzati okok miatt belvízvédelmi műveket nem érint.

1.3. A településrészek felszíni vízelvezető rendszere

Pusztáegres vízelvezető árokrendszerét a hetvenes évek végén építették ki. Vízügyi létesítési engedély: 20.208/2/1977, Vizikönyvi szám: 212/2-X.

Kiépült a 6306. sz. közút északi oldalán 338 m, déli oldalán 1643 m földmedrű árok, a település belterületén, a Kossuth u. két oldalán és a 6306. sz. úthoz csatlakozóan 720 m ϕ 80 cm zártszelvényű csatorna, majd a Kossuth és a Petőfi utcákban további 1200 m útárok.

A rendszer befogadója a 19. sz. közcélú Ödöni árok, kezelője a Sárvízi Malomcsatorna Vízitársulat, vízjogi létesítési engedélye: 21.601-2/73, vizikönyvi szám: C310/1-XII.

Örspusztán és Sárhatvanban, a 6307. sz. közút szakaszosan meglévő útárkain kívül felszíni vízvezető rendszer nem épült.

Nagyhörcsökön a Gazdasági major építése keretében belső útárkok épültek, amelyeknek lefolyása meglévő átereszen keresztül az Aszóvölgyi árokba biztosított. A lakótelepnek csak szikkasztó útárka van.

Befogadó a 30. sz. Antali (Aszóvölgyi) árok, kezelője a Sárvízi Malomcsatorna Vízitársulat, engedélyszáma 21.928/72, vizikönyvi szám: C310/1-IX.

Belterületi vízelvezetési problémák Nagyhörcsökön, Sárhatvanon és Örspusztán nincsenek, Pusztáegresen a Kossuth u. és a 6306. sz. közút keresztezésében lévő átereszt kapacitása igen heves záporok esetén nem elegendő, ekkor 1-2 órás tartós ságú csekély vízborítás az úton előfordul.

Nagyobb csapadék esetén hordalékmozgás és lerakódás is várható, ezért tisztítási, karbantartási munkák esetenként szükségesek.

1.4. A települések talajvíz helyzete

Tárgyi településrészekén talajvízből eredő problémák, károk nem észlelhetők.

1.5. Tározási lehetőségek

A településrészek területén és vízgyűjtőjén árvízcsökkentő tározási lehetőség nincs.

1.6. Kapcsolódó egyéb vízilétesítmények

Az ismertettekén kívül egyéb vízilétesítmény (műtárgy, tározó, szivattyútelep) a vizsgált területen nincs.

A nagyhörcsöki halastavak a település felszíni vízelvezetését nem érintik.

2. A védekezés műszaki feladatai és irányítási rendje

A helyi vízkárelhárítási és védelmi feladatokat korábban a helyi Tanácsok, 1990. óta a Polgármesteri Hivatal és a rendelkezésre álló, illetve mozgósítható munkaerő látta el.

Mivel a tárgyi településrészek mind Sárbogárd város közigazgatásához tartoznak, ezért a kárelhárítási feladatokat egységesen a Városi Önkormányzat későbbiekben részletezett vezetői, ill. illetékes szervezetei irányítják.

Eddigi tapasztalatok szerint tényleges, szervezett védekezésre nem volt szükség, ill. lehetőség, csak kárelhárításra. A várost közvetlenül érintő, a korábbiakban megnevezett, ill. a mellékleteken jelölt vízfolyások (árkok) vízgyűjtőterülete kicsi, így árhullám előrejelzése nem értelmezhető.

A néhány órás tartósságú záporok okoznak általában elöntéseket, károkat, amelyek hatását csak utólag lehet megszüntetni.

A helyszínrajzokon jelölt, veszélyeztetett területeken esetenként a hordalékok eltávolításával, átereszek kitisztításával biztosították a felgyülemlett víz levonulását, elöntött pincékből pedig szivattyúzással távolították el a vizet.

Az utcákban, kertekben tározódott víz általában néhány óra alatt elfolyt, ill. elszivárgott. Csak a jelölt, néhány lefolyás talan terület elöntése tartósabb.

Az elöntött kertek, pincék tisztítását, állagmegóvást a lakosok végezték el.

Károk megelőzése

A tapasztalatok alapján a károk megelőzésére a következőkben ismertetett feladatokat kell elvégezni.

A meglévő, felsorolt, mellékletben részletezett közcélú vízfolyásokat mint befogadókat ki kell tisztítani, jókarbahelyezést el kell végezni, hogy képes legyen az utcai árokhálózat és csapadékvízvezető rendszerből érkező vizek gyors és duzzasztás nélküli elvezetésére.

A közcélú vízfolyások felújítása vízügyi feladat, kezelőik a Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Sárvisi Malomcsatorna Vízitársulat.

A külterületen néhol meliorációs árokhálózat is kiépült, ezek kezelői jogviszonya jelenleg zavaros. Amennyiben a belterületi árokrendszerrel kapcsolódnak, azt a következő bekezdés szerinti tervezéskor figyelembe kell venni.

A veszélyeztetett településrészek felszíni vízvezetésére részletes kiviteli tervet kell készíteni, ennek alapján az árok és útárokrendszert úgy kell kiépíteni, hogy a felszíni víz ezeken keresztül és ne a kerteken át folyjon a befogadóba.

Az átfogó és egységes kiviteli tervek alapján az Önkormányzat és a lakosság anyagi teherviselőképeségének függvényében fokozatosan célszerű a munkálatokat elvégezni a legveszélyeztetettebb helyektől, ill. a befogadóktól kiindulva, felfelé.

A fenti munkák elvégzéséig a jelenlegi árok és útárokrendszert ki kell tisztítani, vonatkozik ez különösen a feliszapolódott

kapubejárókra és átereszekre.

Az árokrendezéssel várható a talajviszonyok javulása, a vízszint csökkenése is. A veszélyeztetett épületeknél egyedi tervek alapján kell a megoldást megkeresni: övárokkal, szivárgórendszerrel, vagy körtöltéssel célszerűbb-e az épület védelme.

Felkészülés a védekezésre

A helyi adottságok, a vízfolyások-árkok időszakos jellege miatt különösebb védelmi részlettervek elkészítése nem szükséges.

A megjelölt, veszélyeztetett pontok környezetében célszerű a megelőzési munkákat elvégezni, az árkokat és átereszeiket (kapubejáróikat) tiszta állapotban kell tartani.

A védekezési és kárelhárítási munkákhoz szükséges szerszámokat, szivattyút, szállító járműveket a későbbiekben ismertetendő szervezetek telephelyén, felhasználható állapotban kell tartani.

Védekezés feladatai

A helyi adottságoknak megfelelően a védekezés feladatai korlátozottak, záporok idején munka nem végezhető. Ennek megfelelően védelmi vonalak és védekezési helyek előre nem jelölhetők ki.

Szükség esetén a vízelvezetésre - ahol előre kiépített útárok nincs - ideiglenes árkokat kell kiépíteni, a veszélyeztetett épületek körül földgátat kell építeni, a vizek levonulását akadályozó feliszapolódást, uszadékot el kell távolítani, a lefolyástalan területekről, pincékből a víz kiszivattyúzását el kell végezni.

A védekezés irányítóinak feladata a fenti munkálatok elrendelése irányítása, a szükséges munkaerő, anyagok, eszközök biztosítása, a végrehajtás ellenőrzése, anyag- és költségelszámolás elvégzése.

Védekezés utáni teendők

Az összegyűlt hordalékot, uszadékot össze kell szedni, az árkokat, útárkokat, átereszeket ki kell tisztítani, a felesleges anyagot el kell szállítani.

A burkolatlan utak pályafelületét kétirányú eséssel helyre kell állítani, az anyaghianyokat pótolni kell.

A védekezés és kárelhárítás tapasztalatait célszerű írásbeli jelentésben összefoglalni. Ez tartalmazza a kiváltó okokat, (csapadék fajtája, mértéke), az elvégzett intézkedéseket és munkálatokat, a keletkezett károk mértékét és adjon javaslatot az újabb károk megelőzésére szükséges legfontosabb lépésekről, sorrendjéről, ütemezéséről és várható költségeiről.

A védekezés irányítási rendje

A helyi vízkárelhárítás irányítója Sárbogárd város mindenkori

Polgármestere, Sárbogárd, Hősök tere 2.

Tel. (25) 520-240, 520-260

Fax: (25) 520-280

helyettese a

Pénzügyi Városgazdálkodási és Városfejlesztési Bizottság
Elnöke

Sárbogárd, Hősök tere 2.

Tel. (25) 520-260

Fax: (25) 520-280

Műszaki törzs vezetője

Műszaki Osztály vezetője (Polgármesteri Hivatal)

Sárbogárd, Hősök tere 2.

Tel, (25) 520-200, 520-260

Fax: (25) 520-280

tagjait a vezető esetenként jelöli ki.

Közmunkásokat irányító köztisztviselő:

Sárbogárd, Hősök tere 2.

Tel.: (25) 520-260, 20 mellék.

Fax: (25) 520-280

3. A védekezés személyi és technikai feltételei

A védekezés és kárelhárítás helyi adottságai miatt a 2. pontban megnevezett irányítókön és a 4. pontban felsorolt együttműködő szervezeteken kívül az esetenkénti résztvevőket pontosan megnevezni nem lehetséges, de nem is szükséges.

Közmunkások kiállításának lehetősége és személyi összetétele változó és cserélődő, jelenleg az Önkormányzat 15 fővel rendelkezik. Esetenként a 2. pontban megjelölt köztisztviselő feladata a mozgósítás végrehajtása.

Munkaerő szállításának előzetes programozására nincs szükség és lehetőség, a kárelhárítás elrendelésekor a 2. pont szerinti irányítók szervezik.

Védelmi eszközök (munkagépek, anyagok, szerszámok) védelmi tervben való felsorolása, elérési módja és tárolási helyének megnevezése a védekezés és kárelhárítás nagyságrendje miatt nem szükséges, ezekkel a 4. pontban felsorolt együttműködő szervezetek rendelkeznek.

A szállító járművek fajtáit a 4. pontban megadtuk, ezek esetenként változhatnak.

4. Együttműködő szervezetek címjegyzéke

Védekezésre együttműködő mozgósítható szervezetek;

KÖZÉV. Kft.	Sárbogárd, Árpád u. 108. Tel. (25) 463-481, 508-990
Polgári Védelmi Iroda	Sárbogárd, Hősök tere, 2. Tel. (25) 460-084
- vezető; Boros János	Sárbogárd, Berzsenyi D. u. 26. Tel. (20) 927-9214

Vállalkozók

Kovács Imre	Sárbogárd, Táncsics M. u. 33. Tel, (25) 461-577 tehergépkocsik
Nagy Károly	Sárbogárd, Elődvezér u. 2. Tel. (25) 467-453 tehergépkocsik

Zab János magánfuvarozó

Sárbogárd, Dózsa Gy. út 40.

Tel, (25) 461-036

Mercedes autóbusz

Szönyegi György

Sárbogárd, Árpád út 72.

Tel.: 06-(25) 460-593

Mezőgazdasági gépek

Helyileg illetékes szervezetek

Városi Rendőrkapitányság, Dr. Ozsváth Zsolt őrnagy

Sárbogárd, Ady E- út 95.

Tel. (25) 460-046, 460-116

Önkormányzati Hivatásos Tűzoltóparancsnokság, Varga Zoltán alezredes

Sárbogárd, Tury M. u. 12.

Tel. (25) 460-053, segélyhívó: 105

5. Vízügyi szervezetektől igényelt segítség

A felsorolt közcélú, nem önkormányzati kezelésben lévő befogadó árkok és vízfolyások jókarbahelyezésével, fenntartásával, esetenkénti védekezéssel és kárelhárítással kapcsolatos feladatokkal a kezelők képviselőivel fel kell venni a kapcsolatot:

Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

Székesfehérvár, Balatoni út 6.

Tel. (22) 315-370

Fax: (22) 313-275

Sárréti Vízi Társulat

Sárbogárd, Árpád utca 108.

Tel/fax. (25) 508-395, 508-396

A helyi adottságokra és nagyságrendekre való tekintettel az önkormányzati kezelésben lévő árkokhoz és vízfolyásokhoz kapcsolódó védekezési és kárelhárítási tevékenységhez a vízügyi szervezetek segítsége nem szükséges.

6. Kapcsolódás nem önkormányzati védekezésekhez

A helyi adottságok miatt a védelmi terv nem kapcsolódik egyéb (vízügyi ár- és belvízvédekezés, Polgári Védelem) védekezésekhez. Polgári védelemmel kapcsolatos kitelepítési terv nem készült.

7. Védekezési eljárások, beavatkozások

A helyi adottságok és nagyságrendek miatt védekezési eljárások és beavatkozások előzetes részletes meghatározása, továbbá védelmi napló felállítása és vezetése nem szükséges.

A védekezés, kárelhárítás módját és a veszélyeztetett helyeket az 1.3, 2. fejezetek és a rajzmelléletek tartalmazzák.

8. Vízkárelhárítási tervgyűjtemény

Helyi körülmények miatt a védekezéssel kapcsolatos vízkárelhárítási tervekre nincs szükség.

Az árkokra vonatkozó fontosabb jellemzőket a tárgyi terv és melléletei tartalmazzák.

A befogadó árkokra vonatkozó nyilvántartási tervadatokat az 1.3. pont tartalmazza.

A belterületi felszíni vízelvezető rendszert (árkokat, útárkokat) célszerű megfelelő szakterv alapján kiépíteni.

9. Vízkárelhárítási védőművek felülvizsgálati rendje

A helyi adottságok miatt vízkárelhárítási védőművek nincsenek.

A meglévő útárkokat, vízlevezető árkokat, ezek műtárgyait (át-ereszek, hidak) évente legalább egyszer és minden nagyobb zápor után felül kell vizsgálni, a tisztításokat el kell végezni.

Az árokrendszernek a vizek akadálytalan lefolyását biztosítani kell, ez feltétele még a talajvízszint csökkentésének is.

A felülvizsgálat eredményéről és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről jegyzőkönyvet kell készíteni, azt a vízkárelhárítási tervhez mellékelni kell.

Székesfehérvár, 1998. december hó

(Dr. Kerék János)
okl. mérnök
VR-1, VÁ-1/07-0092